

Marné hledání nových přisedících

Soudům chybějí soudci z lidu, a to i přesto, že je může dělat každý bezúhonný člověk od 30 let věku

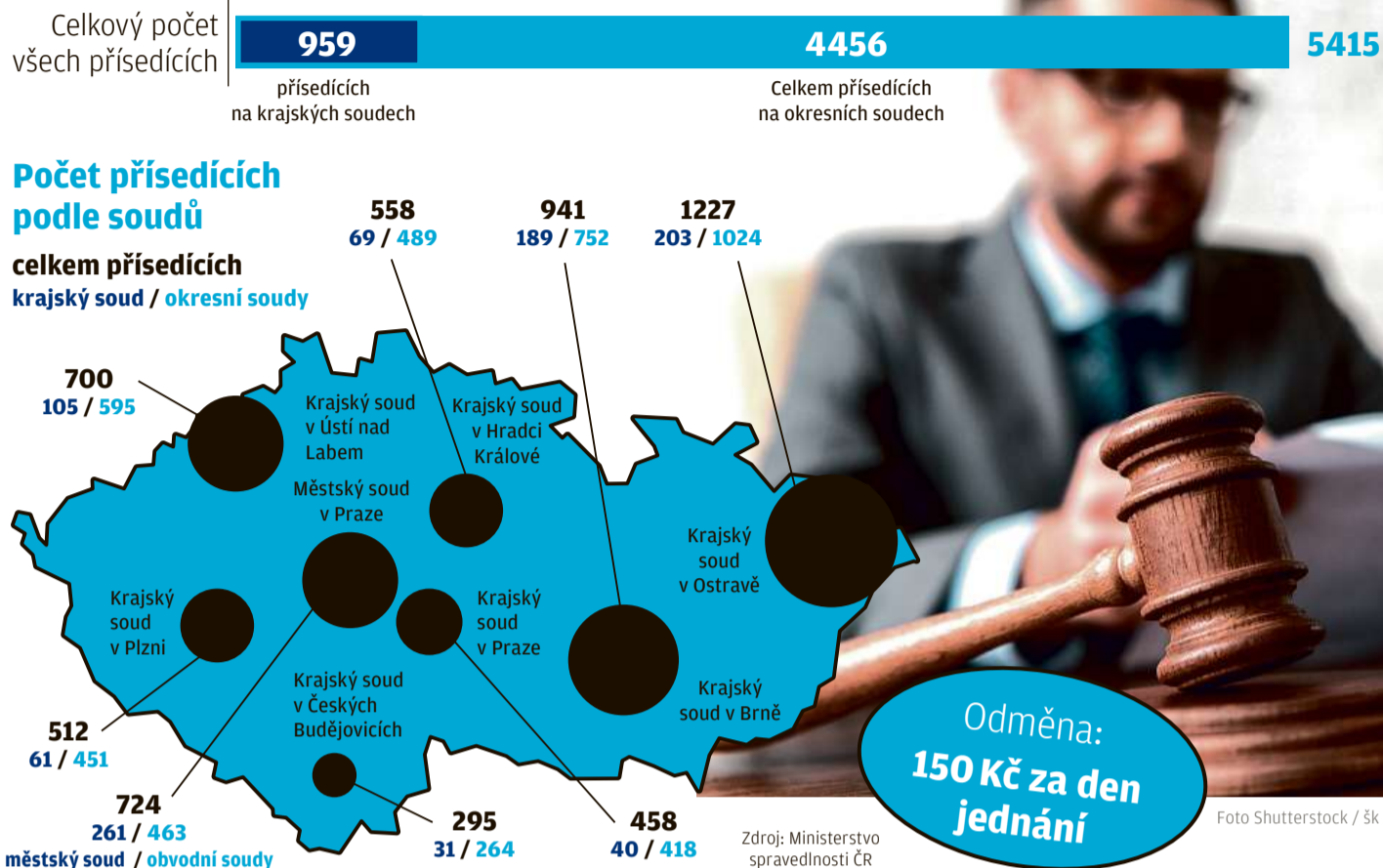
KATEŘINA KOLÁŘOVÁ

Sestry v důchodovém věku Anna a Františka několikrát rokem dojíždějí desítky kilometrů, aby se jako přisedící podílely na rozhodování českobudějovického soudu. Před odchodem do penze pracovala jedna jako učitelka, druhá jako účetní, chtěly zůstat nadále aktivní, tak se chopily nové výzvy. Pro zvolení do funkce přisedícího, vžitě též pod termínem soudce z lidu, nejsou vyžadovány žádné zvláštní podmínky. Přesto je jich v Česku jen necelých 5500 a soudy řeší problémy s hledáním nových duší. Jedním z důvodů může být, že profese, být může být poměrně časově náročná, odrazuje honorářem. Přisedící za jeden den jednání dostanou jen 150 korun.

Mandát na čtyři roky

Bylo by chybou myslet si, že v řadách přisedících zasedají jen lidé, kteří si chtějí zpřesnit život po odchodu do důchodu, byť je jich většina. Jednou z výjimek je Nataša Randlová, expertka na pracovní právo a partnerka úspěšné advokátní kanceláře Randl Partners. Rozhodnutí působit jako přisedící přijala, protože chtěla vytvářet prospěšnou činnost a zúčastnit se znalostí i jinak než prací pro klienty. „Pochopila jsem, že soudit se dá v pracovním právu o všechno a pracovní právo senáty jsou doslova zavazovací malichernými žalobami, které by se daly vyřešit smírně, pokud by strany neovládaly emoce. Často je to i chyba některých advokátů, kteří pracovnímu právu nerozumí – přečetli si zákoník práce, ale už neřešíli judikaturu,“ podělila se Randlová o postřehy, které si po pěti letech ve funkci odnesla.

Přisedící mají do rozhodování soudů přinášet laický prvek, který doplňuje profesionální znalosti

soudce. Jsou součástí tříčlenného senátu při projednávání pracovních sporů a také v prvostupňových trestních kauzách, kde je minimální hranice odnětí svobody pět let. Voleni jsou na čtyři roky zastupitelstvem v příslušném kraji či obvodu soudu, u kterého následně pracují. Soudcem z lidu se může stát jakýkoliv bezúhonný a svéprávný občan starší 30 let.

Náhrady zůstanou nízké

Mnoho informací o právech a povinnostech přisedících však zákon neobsahuje. Dočíst se z něj dá třeba to, že funkce soudce z lidu není slučitelná s výkonem

mandátu poslance či senátora. Nejen o legislativních mezerách hořel loni na podzim ministr spravedlnosti Jan Kněžínek se zástupci Unie přisedících soudců České republiky (UPSČR), dobrovolného sdružení členů profese.

Podrobnější legislativní zakotvení by místo mohlo najít v připravované novele zákona o soudech a soudcích, jež vzniká na ministerstvu. „V rámci novelizace a rekonstrukce procesních předpisů také nyní velmi pečlivě zvažujeme nejrozumnější možnosti, které také souvisejí s institutem přisedících,“ potvrdil LN Vladimír Řepka, tiskový mluvčí resortu.

Jedním z důvodů vzniku unie

bylo prosazení zlepšení podmínek, respektive náhrad za činnost přisedícího. Paušál 150 korun za den se nezměnil už 22 let. Zřejmě to tak i zůstane. „Role přisedícího je považována za čestnou funkci, v rámci níž mají občané právo podílet se přímo na správě věcí veřejných. Paušální náhrada za výkon funkce rozhodně není primárním účelem, aby šlo o činnost výdělečnou,“ vysvětlil Řepka.

Přisedícím náleží také náhrada mzdy, stát jim zaplatí i hotové výdaje, které při vykonávání funkce vzniknou. „Z toho vyplývá, že by se nemělo jednat o činnost ztrátovou. V současné chvíli tak neplánujeme novelizovat vyhlášku

o náhradách za vykonání funkce přisedícího, která odměnu upravuje,“ dodal Řepka.

Problémem je nízká účast

Advokátka Randlová považuje působení v soudním senátu za práci prospěšnou pro veřejnost, a proto se své odměny vzdala. Právníčka LN přiznala, že ani přesně neví, jaká je výše odměny. „Rekla bych, že to bylo pár desítek korun, pokud se to nějak nezvedlo,“ odhadla Randlová.

O reálnou sumu se pak v rozpravě pro LN podělil Jan Ryšavý, krajský rada UPČR pro soudní obvod Praha. „Bereme 150 korun hrubého, od čehož se strhne zdra-

voťní a daň, takže mi zbude asi 119 korun na den. To není dobré, protože se stává, že jsem na jedné celý den, a když si k tomu připočtu čas strávený na cestě k soudu, tak mi z toho vyjde, že mám 11 korun na hodinu,“ uvedl Ryšavý, avšak zdůraznil, že i on vnímá funkci jako čestnou.

Z takových výpovědí ale neplyne, že důvodem nedostatku přisedících je mízný honorář. V čem je tedy kámen úrazu?

Byť jde o funkci čestnou, problém je, že Česko nemá aparát na to, přisedící k účasti u soudu donutit. Jinak je tomu třeba v USA, kde je účast v porotě občanskou povinností. „Soudy avizují, že zajistit účast laické veřejnosti na rozhodování a obsadit tak příslušné senáty přisedícími je pro ně složitě,“ přiznal personální podstav Řepka.

Přisedící Ryšavý chodí na jednání i několikrát do týdne. „V mém trestním senátu je nás sice šest, ale aktivně působí jen tři. Z toho dva buď nechodí, nebo jsem neměl štěstí je někdy vidět, protože jsou buď nemocní, nebo pracovní zaneprázdnění,“ ilustroval tak, že nesnázi není číselný podstav, ale pasivita přisedících.

Potíž s častou neúčastí soudců z lidu na jednáních, což pak řízení paralyzuje, popsala i Randlová. „Přisedící by si měl uvědomit, že jeho role znamená odpovědnost, a pokud tuto roli vezmu, nemohou odjíždět na celé léto na chalupu, do lázní a podobně, ale musím být připraven ji plnit. Dlouhé nepřítomnosti přisedících přes léto soudy doslova ochromí a v pracovních věcech se pak často nic neděje až do podzimu, kdy se přisedící vrátí z chalupy,“ uvedla.

Jak je možné věc řešit, nastínil mluvčí resortu spravedlnosti. „Je potřeba zabývat se otázkou, zda je nutné zachovat stejné obsazení senátu po celou dobu řízení,“ řekl Vladimír Řepka.

Jak (ne)pomůže vyšší nezabavitelná částka?

LUKÁŠ JÍCHA

soudní exekutor

DISKUSE

Od června zvýší částka, nad kterou se zbytek čisté mzdy dlužníka srazí bez omezení. Změnu nelze chápat černobíle. Nezabavitelná částka se nezvýší každému. Nejde totiž o zvýšení nezabavitelné částky v pravém slova smyslu a už vůbec ne zdola. Posunuje se jen horní hranice, do které se uplatňuje třetinový systém. Pro dlužníky, jejichž čistý měsíční příjem je nižší než 16 072 Kč, se nemění nic.

Dlužníkům s čistým příjmem vyšším než 16 072 Kč zůstane z čisté mzdy více. Při čisté mzdě 19 tisíc je dnes pro nepřednostní

pohledávku sraženo 6143 Kč. Ze mzdy za měsíc červen bude sraženo jen 4190 Kč, což je o 1953 korun méně. Dosud totiž povinnému zůstávalo nejvýše 12 857 Kč u exekuce pro nepřednostní pohledávku nebo 9643 Kč pro přednostní pohledávku a v oddlužení. Nově mu může zůstat 19 286 Kč u exekuce pro nepřednostní pohledávku či 12 857 Kč v oddlužení.

Vratká očekávání

Vláda si od zvýšení hranice plně srazky bez omezení slibuje především posílení motivace dlužníka, aby se nechal zaměstnat a usiloval o vyšší příjem. Zvýšení mezd patrně nebude skokové, neboť s ním souvisí i zvýšení nákladů na odvodů. V řadě oborů jsou mzdy obecně nízké kvůli omezeným zdrojům financování, což platí například pro oblast sociálních služeb. Tam zvýšení motiva-

ce dlužníka k vyšším příjmům očekávat nelze, neboť zaměstnavatelé platí málo všem. Dlužník si musí zvážit i to, zda při vyšší mzdě dosáhne na bydlení, či nikoli. Není jisté, zda jde o přínos tak významný, aby dlužník vystoupil z šedé ekonomiky a nechal se oficiálně zaměstnat.

Většina věřitelů sice v blízké době obdrží méně peněz, ale stojí za zmínku, že nezletilé děti si mohou i polepšit. Při souběhu exekuce pro přednostní pohledávku s dřívějším pořadím a exekuce pro běžné výživné může druhá třetina čistého zbytku mzdy, z níž se provádějí srazky pro běžné výživné, nově vzrůst až na dvojnásobek dnešní částky.

Otazník visí nad dopadem na probíhající oddlužení. Nemálo dlužníků bylo povoleno oddlužení pod podmínkou, že po ode-

Razantní propad měsíčních srážek může vést k realizaci dalších invazivnějších způsobů exekuce na dalším majetku dlužníka

“

čtení odměny insolvenčnímu správci musí za pět let splatit alespoň 30 procent pohledávek. Po zvýšení částky, která dlužníkovi zůstane, dojde v nemalém počtu řízení k situaci, že srazky prováděné v nově stanovené výši na

třicetiprocentní hranici uspokojení věřitelů nedosáhnou. Insolvenční soudy rozhodnou, zda má být hájen zájem dlužníka, který nesplní, co mu bylo uloženo, přestože hradí maximum, co zákon dovolu- je, anebo má přednost zájem věřitelů, kteří s povolením oddlužení splátkovým kalendářem souhlasili proto, že očekávali určitou výši uspokojení, jež se nově nenaplní.

Exekuce, nebo insolvence?

Výjimkou nebudou ani hraniční případy takových řízení, v nichž měli věřitelé na výběr, zda navrhnou zpeněžení majetku dlužníka s vidinou uspokojení například 34 procent, nebo splátkovým kalendářem ve výši 35 procent, a na- jednou se ukáže, že jejich uspokojení nedosahuje ani 30 procent. Splní, nebo nesplní oddlužení?

Vyšší zůstatek pro dlužníka v exekuci pak znamená pomalejší

uspokojování pohledávky věřitele. Při čisté mzdě 25 tisíc poklesnou měsíční srazky pro nepřednostní pohledávku o 51 procent, což může znamenat delší dobu trvání exekuce, ale i vyšší nárůst úroků, nebo i situace, kdy snížené srazky nebudou stačit k úhradě úroků. Povinný se tak ocitne v dluhové pasti, v níž dosud nebyl, neboť při dnešních srazkách se mu dluh umožňoval. Razantní propad měsíčních srážek může vést i k potřebě realizace dalších invazivnějších způsobů exekuce na dalším majetku dlužníka.

Pro mnohé dlužníky ale padesátiprocentní rozdíl mezi maximálním zůstatkem v exekuci a oddlužením může znamenat, že se rozhodnou dosáhnout vyššího příjmu a své dluhy postupně uhradí v plné výši v řízení exekucním namísto toho, aby strádali s nižším příjmem v oddlužení.

ADVOKACIE ŽIJE

Po více než patnáctileté soudní bitvě rozhodl Městský soud v Praze, že pohledávka uplatňovaná vůči společnosti Čespro ve výši 2,6 miliardy Kč je fiktivní. Soud tak v kauzách Radovana Krejčíře a Martina Pechana potvrdil to, co advokátní kancelář Čisař, Češka, Smutný od počátku tvrdila, že pohledávka nikdy neexistovala a byla jen ná-

strojem útoku proti státní společnosti Čespro. „Je to symbolické vítězství nejen společnosti Čespro, ale i státu. Rozsudek je důkazem toho, že být je to dlouhá cesta, je stát schopen se ubránit skutečně velmi sofistikované organizované trestné činnosti,“ uvedl Jaromír Čisař, společník kanceláře, jež zastupuje Čespro v kauzách souvisejících s kriminální činností okolo skupiny Radovana Krejčíře již od roku 2005.

Mezinárodní advokátní kancelář Kinstellar oznámila povýšení **Tomáše Čihuly** (na snímku) do pozice partnera. Čihula je vedoucím týmu pro hospodářskou soutěž v pražské kanceláři a celofiremně vede pracovní skupinu Life Sciences & Healthcare.

Studoval na Univerzitě Karlově v Praze a na Univerzitě Ludvíka Maxmiliána v Mnichově. Před svým působením v Kinstel-

lar pracoval u mezinárodní advokátní kanceláře v Praze a tři roky působil ve Van Bael & Bellis.

Koncem března proběhlo historicky první diskusní a společenské setkání **Mediátor roku 2019**. Akci uspořádaly společnosti Centrum pro řešení sporů a Epravo.cz, a to pod záštitou ministryně spravedlnosti Jana Kněžíňka. Do Síně slávy byly uvedeny tři významné osobnosti, které se podstatně zasloužily o rozvoj mediace v Česku, a to Martina Doležalová, předsedkyně sekce ADR České advokátní komory, dále

Lenka Holá z katedry politikologie a společenských věd Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, a Tatjana Šišková, dlouholetá předsedkyně Asociace mediátorů ČR. V kategorii Talent roku byli vyhlášeni i vítězové Mezinárodní mediální soutěže, která proběhla na půdě Právnické fakulty UK.

Novinky z vaší kanceláře posílejte na katerina.kolarova@lidovky.cz